

Gran Bretanya madisoniana

Sembla que les recents eleccions britàniques (maig del 2015) tindran unes conseqüències internes importants. Potser fins i tot més enllà de les fronteres del Regne Unit. Dos temes semblen brillar amb força: mantenir-se o no dins de la Unió Europea (probablement a partir d'una sèrie de condicions de més asimetria i flexibilitat en la relació amb Brussel·les que el Govern de Londres inclourà en el referèndum anunciat per l'any 2017), i les relacions amb Escòcia després de l'aclaparadora victòria electoral del Partit Nacionalista Escocès (més del 50% dels vots i representació parlamentària en 56 dels 59 districtes electorals; el Partit Conservador ha obtingut majoria absoluta d'escons amb només el 37% dels vots).

En la campanya electoral del referèndum sobre la independència (setembre del 2014), el Govern central presidit per Cameron va oferir una sèrie de mesures que, malgrat la seva ambigüïtat, apuntaven a un aprofundiment en la "devolució" (descentralització) de competències, més capacitat de decisió i més recursos econòmics. Aquest procés de devolució, però, pot implicar també altres actors, no només Gal·les i Irlanda del Nord, sinó també la resta de regions (i potser les principals ciutats).

La conclusió és que el Regne Unit s'ha de repensar a si mateix. Ja amb anterioritat a les darreres eleccions se sentiren veus d'acadè-

mics i de polítics reclamant la conveniència de realitzar un nou procés constituent al Regne Unit. Alguns fins i tot parlen de la conveniència d'establir el Regne Federal de la Gran Bretanya, expressió que contrasta clarament amb la història constitucional del país. Fins al punt que es pot defensar que una "federació britànica" constitueix una mena d'oximoron conceptual.

El debat és viu, tant pel que fa als possibles resultats d'una reforma constitucional, com pel que fa als procediments que l'haurien d'establir. Per exemple, en relació amb els resultats, algú s'imagina l'abolició de la Cambra dels Lords i la seva substitució per un Senat de caràcter federal?; o l'establiment d'un Parlament estrictament anglès, avui inexistent? (si la qüestió escocesa està per resoldre, la "qüestió anglesa" encara ho està més); o la transformació del sistema electoral majoritari en alguna fórmula de representació proporcional? D'entrada, semblen massa canvis per a un Estat formalment tan tradicional com el britànic. Com a mínim, semblen massa canvis si es volen establir tots de cop.

En relació amb els procediments, cal fer esment a l'informe *Do we need a constitutional convention for the UK?* (2013), escrit pel comitè de reforma política i constitucional dels Comuns, així com al document de la Cambra dels Lords, *Constitutional conventions: Possible options in the new Parliament* (2015).

El primer document, després d'establir que els sistemes constitucionals haurien

d'evolucionar d'acord amb els temps, recomana clarificar primer la "qüestió anglesa", encara que sigui sense establir un altre nivell administratiu de polítics elegits. I recomana fer-ho abans de procedir a una reforma del conjunt del Regne Unit, inclòs, naturalment, el tema d'Escòcia. Es tracta d'una reforma sobre la que el comitè parlamentari no mostra una posició unànime sobre si ha d'implantar o no una convenció constitucional, sobre la seva composició o sobre l'ús de les noves

És paradoxal que veus reformistes del Regne Unit mirin als EUA per inspirar-se en un model federal

tecnologies (internet, webs, xarxes socials).

Per la seva banda, l'informe de la Cambra dels Lords recull l'opinió d'experts acadèmics sobre com s'ha de desenvolupar una convenció constitucional al segle XXI –les experiències recents d'Islàndia i Irlanda hi queden reflectides, així com anteriors reformes constitucionals desenvolupades a Suècia, Sud-àfrica, Alemanya, el Canadà. L'informe sintetitza les principals posicions dels partits britànics sobre el tema.

Un advertiment repetit en el debat britànic és que voler fer moltes coses alhora en un pro-

cés constituent equival a posar les bases per a un resultat ineficient. Voler aconseguir molts objectius a la vegada suposa plantejar un procediment perquè les coses finalment no canviïn. Suposa establir regles per a que el procediment acabi fracassant (una afirmació que, sigui dit de passada, crec que constitueix un avis pels navegants de la Catalunya actual!).

Vivim temps de canvis. Molt probablement, les democràcies liberals seran bastant diferents l'any 2050, tan per raons polítiques com tecnològiques. No deixa de tenir un cert punt de paradoxa que veus reformistes del Regne Unit mirin als Estats Units, sorgits de les seves colònies després d'una guerra secessionista, per tal d'inspirar-se en el model federal que van crear els revolucionaris americans a la segona meitat del segle XVIII. En moments constitucionals tornen a esdevenir una renovada font d'inspiració les discussions dels "pares fundadors" del constitucionalisme nord-americà. D'una banda, les posicions de Madison i Jefferson en favor d'una república democràtica de caràcter federal, bàsicament descentralitzada i amb procediments de control popular del poder, davant de l'opinió de Hamilton en favor d'una federació molt més centralitzada i més relacionada, de fet, amb els pressupòsits "monàrquics" de la cultura política britànica, que volia que els nous Estats Units esdevinguessin una potència transatlàntica global des de pressupòsits més unitaristes. Com veuen, tot torna, però mai és el mateix. ●